

โปรแกรมตรวจสอบงบทดลอง และวิเคราะห์สถานการณ์การเงินการคลัง หน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2563

อังคาร สมพร วท.บ.

กลุ่มงานประกันสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์

บทคัดย่อ

วิกฤติทางการเงินของโรงพยาบาลเป็นปัญหาสำคัญของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งกระทรวงฯ มีการเฝ้าระวังสถานการณ์ทุกไตรมาส โดยใช้การประเมินวิกฤติทางการเงิน (Risk score Plus) แผนทางการเงิน (Planfin) ต้นทุนบริการ (Unit Cost) แบบ Quick method และการเปรียบเทียบผลดำเนินงานกับกลุ่มหน่วยบริการ (HGR) เป็นต้น ในปีงบประมาณ 2559 กลุ่มงานประกันสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี ได้จัดทำโปรแกรมสำหรับตรวจสอบงบทดลอง และวิเคราะห์สถานการณ์การเงินการคลังของหน่วยบริการ โดยได้พัฒนาเรื่อยมา จนถึงปีงบประมาณ 2561 และในปีงบประมาณ 2562 -2563 ได้รับการพัฒนาต่อโดยกลุ่มงานประกันสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อให้หน่วยบริการสามารถตรวจสอบงบทดลองจากระบบบัญชี 2) เพื่อใช้ในการประเมินสถานการณ์การเงินการคลังของหน่วยบริการในปัจจุบัน แนวโน้มจากอดีต และการเปรียบเทียบกับหน่วยบริการในระดับเดียวกันได้ และ 3) สามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานด้านการเงินการคลังกับข้อมูลการให้บริการ โดยการพัฒนาเริ่มจากการทบทวนศึกษาแนวทางการบันทึกบัญชี หลักเกณฑ์การตรวจสอบทดลอง และการคำนวณทางการเงิน โดยผ่านการตรวจสอบประสิทธิภาพจากคณะทำงานวิเคราะห์สถานการณ์การเงินการคลังสุขภาพจังหวัดอุทัยธานี ในปีงบประมาณ 2559-2561 และได้รับการตรวจสอบประสิทธิภาพโดยคณะทำงานพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์การเงินการคลังหน่วยบริการ จังหวัดนครสวรรค์ ในปีงบประมาณ 2562-2563 ในด้านการตรวจสอบงบทดลอง ได้ศึกษาผลการตรวจสอบงบทดลองจากระบบบัญชีของโรงพยาบาลในจังหวัดอุทัยธานี ปีงบประมาณ 2559 พบว่า การใช้โปรแกรมตรวจสอบงบทดลองทำให้ข้อผิดพลาดจากการบันทึกบัญชีน้อยลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในด้านการเฝ้าระวังภาวะวิกฤติทางการเงินสามารถประเมินวิกฤติโดยการประมาณการรายได้เหมาะสมจ่าย UC OP, UC PP และเงินช่วยเหลือ (CF) UC เป็นรายเดือน ซึ่งจากการทดสอบความแตกต่างของผลต่างไตรมาสที่ 4 กับไตรมาสที่ 1-3 ระหว่างวิธีปรับการรับรู้และวิธีปกติในปีงบประมาณ 2560 ของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 3 พบว่า ไตรมาสที่ 1-3 วิธีการปรับการรับรู้รายได้ มีความแตกต่างจากไตรมาสที่ 4 น้อยกว่าวิธีการปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เขตสุขภาพที่ 3 ได้นำโปรแกรมนี้ไปเผยแพร่ให้โรงพยาบาลในเขตสุขภาพใช้ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 และใช้สำหรับการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเงินการคลังของหน่วยบริการ ในการตรวจราชการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2562 เป็นต้นมา

คำสำคัญ งบทดลอง, การปรับการรับรู้รายได้เหมาะสมจ่าย, ภาวะวิกฤติทางการเงิน

ชื่อสิ่งประดิษฐ์ โปรแกรมตรวจสอบงบทดลอง และวิเคราะห์สถานการณ์การเงินการคลัง
หน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2563

ผู้ประดิษฐ์/ผู้นำเสนอ นายอังคาร สมพร

หน่วยงาน กลุ่มงานประกันสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์

โทร 056-232001 ต่อ 118 มือถือ 091-8413354 Email : Shanana054@hotmail.com

ประเด็นปัญหา/แนวทางการพัฒนา

ปัญหาวิกฤติทางการเงินการคลังเป็นปัญหาสำคัญของหน่วยบริการสังกัดสำนักงาน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดเป็นตัวชี้วัด “ร้อยละของหน่วย
บริการที่ประสบภาวะวิกฤติทางการเงิน” โดยในปีงบประมาณ 2563 กำหนดเป้าหมายวิกฤติ
ระดับ 7 ไม่เกินร้อยละ 4 ระดับ 6 ไม่เกินร้อยละ 8 โดยใช้การประเมินวิกฤติทางการเงิน (Risk
score Plus) แผนทางการเงิน (Planfin) ต้นทุนบริการ (Unit Cost) แบบ Quick method และ
การเปรียบเทียบผลดำเนินงานกับกลุ่มหน่วยบริการ (HGR) เป็นเครื่องมือในการติดตามและเฝ้า
ระวังทางการเงินของหน่วยบริการในสังกัด

เพื่อให้หน่วยบริการสามารถตรวจสอบงบทดลองจากการบันทึกบัญชี และสามารถ
วิเคราะห์สถานการณ์ทางการเงินการคลังและผลดำเนินงานได้ทุกเดือนทั้งแบบปกติและแบบ
ประมาณการรายได้เหมาะสม UC OP, UC PP และเงินช่วยเหลือ(CF) UC เป็นรายเดือน จึงได้
จัดทำและพัฒนาโปรแกรมตรวจสอบงบทดลอง และวิเคราะห์สถานการณ์การเงินการคลัง
หน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2563 ขึ้น

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้หน่วยบริการสามารถตรวจสอบงบทดลองจากการบันทึกบัญชี
- 2) เพื่อใช้ในการประเมินสถานการณ์การเงินการคลังของหน่วยบริการในปัจจุบัน แนวโน้ม
จากอดีต และการเปรียบเทียบกับหน่วยบริการในระดับเดียวกันได้
- 3) สามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานด้านการเงินการคลังกับข้อมูลการให้บริการ

วิธีการดำเนินการ

ในปีงบประมาณ 2559 กลุ่มงานประกันสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี
ได้จัดทำโปรแกรมสำหรับตรวจสอบงบทดลอง และวิเคราะห์สถานการณ์การเงินการคลังของ
หน่วยบริการ โดยได้พัฒนาจนถึงปีงบประมาณ 2561 และในปีงบประมาณ 2562 -2563 ได้รับการ
พัฒนาต่อโดยกลุ่มงานประกันสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์

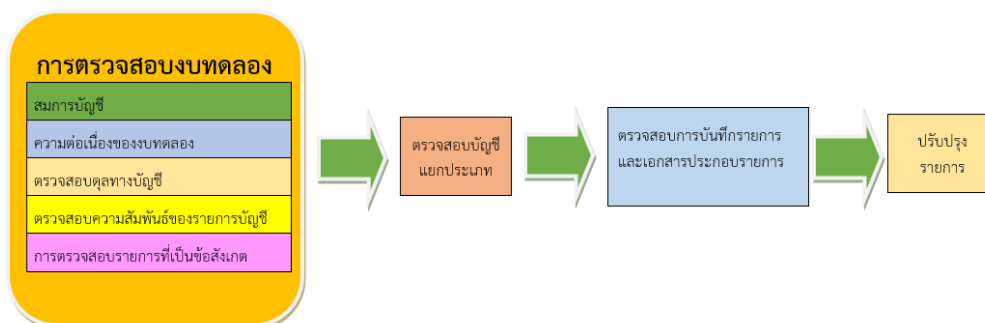
การพัฒนาเริ่มจากการทบทวนศึกษาแนวทางการบันทึกบัญชี หลักเกณฑ์การตรวจ
ทดลองของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ปี 2559) และแนวทางการประเมินดัชนีทาง
การเงินและผลการดำเนินงานทางการเงิน ของกลุ่มงานประกันสุขภาพ สำนักงานปลัดกระทรวง
สาธารณสุข หรือกองเศรษฐกิจสุขภาพและหลักประกันสุขภาพในปัจจุบัน รวมถึงศึกษาการ
คำนวณดัชนีทางการเงินอื่นๆ ที่กองเศรษฐกิจสุขภาพฯ ไม่ได้กำหนดเป็นตัวชี้วัด อีกทั้งได้จัดทำ
การประเมินวิกฤติทางการเงินการคลังและการประเมินผลการดำเนินงานแบบประมาณการ
รายได้เหมาะสม UC OP, UC PP และเงินช่วยเหลือ(CF) UC เป็นรายเดือน เพื่อใช้ในการเฝ้า

ระวางกฤติทางการเงินของหน่วยบริการเพิ่มเติมด้วย โดยการจัดทำโปรแกรมเลือกใช้โปรแกรม Microsoft Excel ในการจัดทำเพื่อให้ง่าย ซึ่ง CFO และนักบัญชี คำนึงต่อการใช้งาน โดยให้ผู้ใช้กรอกข้อมูลทั่วไปและงบทดลองจากการบันทึกบัญชีใส่ในโปรแกรม ซึ่งการจัดทำโปรแกรมเพื่อให้โดยผ่านการตรวจสอบประสิทธิภาพจากคณะทำงานวิเคราะห์สถานการณ์การเงินการคลัง สุขภาพจังหวัดอุทัยธานี ในปีงบประมาณ 2559-2561 และได้รับการตรวจสอบประสิทธิภาพโดย คณะทำงานพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์การเงินการคลังหน่วยบริการ จังหวัดนครสวรรค์ ในปีงบประมาณ 2562-2563 ในด้านการตรวจสอบงบทดลอง ได้ศึกษาผลจากการใช้โปรแกรม ตรวจสอบงบทดลองจากการบันทึกบัญชีของโรงพยาบาลในจังหวัดอุทัยธานี ปีงบประมาณ 2559 พบว่า การใช้โปรแกรมตรวจสอบงบทดลองทำให้ข้อผิดพลาดจากการบันทึกบัญชีน้อยลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในด้านการเฝ้าระวังภาวะวิกฤติทางการเงินการคลังการประเมิน วิกฤติแบบประมาณการรายได้เหมาะสม UC OP, UC PP และเงินช่วยเหลือ(CF) UC เป็นรายเดือน ซึ่งจากการทดสอบความแตกต่างของผลต่างไตรมาสที่ 4 กับไตรมาสที่ 1-3 ระหว่างวิธีปรับ การรับรู้และวิธีปกติในปีงบประมาณ 2560 ของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 3 พบว่า ไตรมาสที่ 1-3 วิธีการประมาณการรายได้ฯ เป็นรายเดือน มีความแตกต่างจากไตรมาสที่ 4 น้อยกว่าวิธีการ ปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ การพัฒนาโปรแกรมยังได้รับคำแนะนำจากที่ปรึกษาสำนักงานเขตสุขภาพที่ 3 และคณะกรรมการบริหารการเงินการคลังเขตสุขภาพที่ 3

ผลดำเนินการ

โปรแกรมตรวจสอบงบทดลอง และวิเคราะห์สถานการณ์การเงินการคลังหน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2563 สามารถใช้ในการตรวจสอบงบทดลองตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขและมีการพัฒนาวิธีการตรวจสอบตามการเปลี่ยนแปลงการบันทึกบัญชี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559 เป็นต้นมา โดยการตรวจสอบงบทดลองเป็นการตรวจบัญชีเบื้องต้น จะช่วยให้ทราบข้อผิดพลาดหรือความผิดปกติจากการบันทึกบัญชีและการผ่านรายการ

ภาพขั้นตอนการตรวจสอบบัญชีด้วยการตรวจสอบงบทดลอง

การวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเงินการคลัง โปรแกรมฯ สามารถแสดงดัชนีทางการเงินและผลการดำเนินงานที่เป็นตัวชี้วัด/เครื่องมือในการกำกับของกระทรวงสาธารณสุขได้ เช่น การประเมินวิกฤติทางการเงิน 7 ระดับ (Risk score) ทั้งแบบปกติและแบบประมาณการรายได้เหมาะสม UC OP, UC PP และเงินช่วยเหลือ(CF) UC เป็นรายเดือน การประเมินประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลัง (PLUS) การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนทางการเงิน Planfin ทั้งแบบปกติและแบบ Modify Planfin ตามแนวทางของเขตสุขภาพที่ 3 และการประเมินต้นทุนหน่วยบริการแบบ Quick Method ซึ่งสามารถใช้ได้ทุกเดือนและแสดงผลการ

ดำเนินงานย้อนหลังได้ อีกทั้งยังสามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับกลุ่มหน่วยบริการในระดับเดียวกันได้ (Hospital Group Ratio : HGR) และแสดงแนวโน้มการให้บริการ เพื่อเชื่อมโยงกับผลการดำเนินงานด้านการเงินการคลัง

ประโยชน์ที่ได้รับ

เป็นเครื่องมือในการเฝ้าระวังและวิเคราะห์ทางการเงินของหน่วยบริการ เพื่อการบริหารจัดการทั้งในระดับ หน่วยบริการ ระดับจังหวัด และระดับเขตสุขภาพ และการประเมินวิกฤตทางการเงินแบบประมาณการรายได้เหมาจ่าย UC OP, UC PP และเงินช่วยเหลือ(CF) UC เป็นรายเดือนซึ่งมีความแตกต่างจากไตรมาสที่ 4 น้อยกว่าวิธีปกติ จึงทำให้สามารถพบโรงพยาบาลที่เสี่ยงจะประสบภาวะวิกฤตทางการเงินในไตรมาสที่ 4 ได้ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ และทำให้สามารถเข้าตรวจเยี่ยมหรือมีมาตรการทั้งในระดับหน่วยบริการ ระดับจังหวัด และระดับเขต

เขตสุขภาพที่ 3 ได้นำโปรแกรมนี้ไปเผยแพร่ให้โรงพยาบาลในเขตสุขภาพใช้เป็นเครื่องมือในการเฝ้าระวังและวิเคราะห์สถานการณ์การเงินการคลังตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 และใช้สำหรับการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเงินการคลังของหน่วยบริการ ในการตรวจเยี่ยมและตรวจราชการด้านการเงินการคลัง ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2562 เป็นต้นมา

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ในการพัฒนาโปรแกรมฯ ได้รับการสนับสนุนทั้งผู้บริหารในระดับจังหวัดและระดับเขต และการมีส่วนร่วมของคณะทำงานคณะทำงานวิเคราะห์สถานการณ์การเงินการคลังสุขภาพจังหวัดอุทัยธานีและคณะทำงานพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์การเงินการคลังหน่วยบริการจังหวัดนครสวรรค์

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานประกันสุขภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2559) . **หลักเกณฑ์การตรวจจบทดลอง**.สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- กลุ่มงานประกันสุขภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2560) . **คู่มือบัญชีหน่วยบริการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข**. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- กลุ่มงานประกันสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี. (2559).**คู่มือการตรวจสอบจบทดลอง การคำนวณวิกฤต 7 ระดับ การคำนวณต้นทุนบริการด้วยวิธี Quick method และการติดตามผลการดำเนินงานตามแผน Planfin** ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี.
- อังคาร สมพร.(2561).**การศึกษาผลการใช้โปรแกรมตรวจจบทดลองจากการบันทึกบัญชีของโรงพยาบาลในจังหวัดอุทัยธานี**.วารสารสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท ปีที่ 3 ฉบับที่ 4 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2561